azaz hogy mekkora érték szerepeljen a nevezőben. Azonban ezeket az információkat (az özvegyülések és a vándorlás miatt) nem tudjuk, így a nevezőben az x évvel ezelőtt megkötött összes házassággal szokás számolni. Emiatt viszont az arányszám értéke alulbecsül, mivel a nevezőben a ténylegesnél magasabb számú házasságkötés szerepel.

Számítási példa: teljes válási arányszám (Magyarország 2012)

Naptári év (n=2012)	(1) Megkötött házasságok száma	(2) Az adott évben megkötött házasságokból 2012-ben felbomlott	(3) Válási arányszám (2)/(1)
n (2012)	36 161	210	0,0058
n–1 (2011)	35 812	672	0,0188
n–2 (2010)	35 520	819	0,0231
n–3 (2009)	36 730	912	0,0248
n–4 (2008)	40 105	1043	0,0260
n–5 (2007)	40 842	1128	0,0276
n–6 (2006)	44 528	1035	0,0232
…	…	…	…
…	…	…	…
n–x (19xx)	xx	x	x
Összesen:		21 860	0,4400

Teljes válási arányszám(2)/(1) = 0,44 vagyis 44 százalék

A teljes válási arányszám az utóbbi években meglehetősen nagy stabilitást mutat Magyarországon: értéke 2006 és 2012 között 44 és 46 százalék között ingadozott.

ÉLETTÁRSI KAPCSOLAT

Az élettársi kapcsolat fogalmát ma Magyarországon három teljesen különböző társadalmi intézményre használjuk.

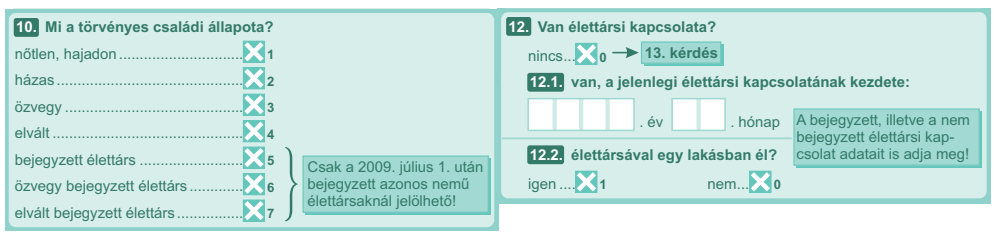
Egyfelől létezik a hivatalos, úgynevezett **bejegyzett élettársi kapcsolat**, amelyet kizárólag két azonos nemű személy köthet meg. Gyakorlatilag egy a házassághoz nagyon hasonló, de külön számon tartott újfajta hivatalos családi állapotról van szó, amelyről rendszeres demográfiai adatszolgáltatás történik. Ugyanakkor igen kevés pár köt ma Magyarországon bejegyzett élettársi kapcsolatot (2012-ben összesen 41 pár, 9 esetben nők, 32 esetben férfiak).

Másfelől 2009 óta lehetőség van rá, hogy két, közös háztartásban, valamint érzelmi és gazdasági közösségben együtt élő – akár azonos, akár különböző nemű – személy, akik közül egyiknek sem áll fenn mással házassági életközössége vagy élettársi kapcsolata, és akik nem állnak egymással rokoni kapcsolatban, közjegyző előtt bejegyeztessék élettársi kapcsolatukat, és bekerüljenek az Élettársi Nyilatkozatok Elektronikus Nyilvántartásába (ÉNYER). Az ilyen kapcsolat felbontására mindkét partner egyedül is jogosult. Jelenleg az

ÉNYER-ben nyilvántartott, **közjegyző előtt regisztrált élettársi kapcsolatokról** nem készül statisztikai vagy demográfiai kimutatás, elemzés.

Végül természetesen vannak **de facto élettársi kapcsolatokban** élők, vagyis olyan, házasságkötés nélkül tartósan házasságszerű kapcsolatban élő személyek, akik magukat – például a népszámlálás alkalmával – ehhez a csoporthoz tartozónak sorolták. (Függetlenül attól, hogy az összeírás eszmei időpontjában tényleges közös háztartásban éltek-e élettársukkal vagy sem, lásd a népszámlálási kérdőív 12.2 kérdését.)

Mérési példa: A 2011. évi népszámlálás bejegyzett és de facto élettársi kapcsolatra vonatkozó kérdései

A 2011-es népszámlálás eredményei szerint Magyarországon már 910 292 személy élt élettársi kapcsolatban, míg 1990-ben csak 250 652 fő nyilatkozott így. Ugyanakkor ugyanebben az időszakban 25 197 főről 17 802 főre csökkent azok száma, akik jogilag fel nem bontott házasságuk mellett élnek más személlyel élettársi kapcsolatban.

HÁZASSÁGON KÍVÜLI SZÜLETÉSEK ARÁNYA

A házasságon kívüli születések százalékos arányát úgy számoljuk ki, hogy a gyermek születésekor hivatalosan nem házas családi állapotú nők (hajadonok, elváltak és özvegyek) által élve szült gyermekek számát az összes élveszületéshez viszonyítjuk. Ez az arány tehát nem egyezik meg azon gyermekek arányával, akik egyszülős családba születtek, és nem veszi figyelembe a tényleges családi helyzetet sem. Vannak például – nem elhanyagolható számban – házas, de különböző okokból (például külföldi munkavállalás) nem együtt élő párok, élettársi kapcsolatban élő hajadonok, elváltak vagy özvegyek.

Számítási példa:

$$\frac{\text{Az adott évi nem házas nők élveszületéseinek száma}}{\text{Összes élveszületés száma}} \times 100 = \frac{40\,951}{88\,689} \times 100 = 46{,}2$$

2013-ban Magyarországon az élveszületések 46,2 százaléka történt házasságon kívül. Ez az arány jelenleg kismértékben haladja meg az EU-átlagot, ugyanakkor jelentős növekedést jelez: 1989-ben az anyák még csupán 12,4 százaléka volt nem házas családi állapotú gyermeke születésekor.

Kapitány Balázs (szerk.) (2015): *Demográfiai Fogalomtár.* KSH Népességtudományi Kutatóintézet, Budapest. www.demografia.hu/tudastar/fogalomtar